

O nouă seară japoneză pe scena Filarmonicii

PAGINA 5

Steven Spielberg renunță la "Indiana Jones"

Cineastul Steven Spielberg a renunțat să mai regizeze noul film din seria "Indiana Jones", pentru prima oară în 39 de ani din existența acestei saga de aventuri, și care în 2021 va fi prezentă pe marile ecrane cu cel de-al cincilea său lungmetraj.

Spielberg va rămâne implicat în proiect ca producător, dar va preda ștafeta regiei cineastului James Mangold, care a primit multe aprecieri pentru filmul său nominalizat la Oscar "Ford vs Ferrari".

Surse apropiate lui Spielberg au relevat că decizia a fost luată personal de regizor, cu scopul de a aduce o privire mai proaspătă asupra francizei și de a atrage publicul mai tânăr. Totuși, Harrison Ford, protagonistul acestei saga de aventuri din 1981, rămâne prezent în acest film.

În 1873 holera asiatică a lovit Sătmăru

În 1873 a apărut holera asiatică, în fața căreia măsurile de prevenire au demarat deja în 1872. Această epidemie cruntă a avut multe victime. Până la data de 7 septembrie, dintre cei 18.000 de locuitori ai orașului s-au îmbolnăvit 981, din care au murit 550. Tragerea clopotelor a fost interzisă, spitalele de epidemie s-au umplut și dincolo de pod. Episcopul numit dr. Schlauch Lórinca a trimis o sumă de 800 forinți ajutor, iar orașul a solicitat 5000 de forinți de la guvern.

Holera a apărut și în 1891, epidemia a ținut patru luni și a cauzat multe pagube industriei și comerțului. Secretarul de stat, contele Adrássy Gyula a vizitat orașul cu această ocazie. Cu ocazia acestei epidemii au avut o mare angajare la conducerea lucrărilor de salvare Rogozi Pap Géza, atunci consilier, și Jéger Kálmán, medicul șef al orașului.

IN MEMORIAM Prietenii îi transmit un ultim rămas bun scriitoarei Livia Mărcan

PAGINILE 3, 6

Presă orașului Satu Mare din secolul al XIX-lea până în anul 1908

PAGINA 2

Cel mai bătrân om din lume a murit la 112 ani

Cel mai bătrân om din lume, japonezul Chitetsu Watanabe, a murit la vârsta de 112 ani, potrivit autorităților locale din municipiul japonez Niigata. Bărbatul, care trăia într-un azil de bătrâni din Niigata, s-a născut pe 5 martie, în 1907. El fusese confirmat de Cartea Recordurilor Guinness ca și cel mai bătrân om din lume, pe 12 februarie, anul acesta. Bărbatul a murit însă la scurt timp, pe 23 februarie.

El s-a născut în Niigata și apoi s-a mutat în Taiwan, unde a lucrat la o plantație de trestie de zahăr. Watanabe s-a întors însă în Japonia și a lucrat în domeniul agriculturii, de data aceasta la birou, până când a intrat la pensie.

Într-un interviu pentru presa locală, în ianuarie 2019, Watanabe a spus că secretul pentru o viață lungă este să „nu te enervezi și să îți păstrezi zâmbetul”.

Acum britanicul Robert Weighton, născut pe 29 martie 1908, este cel mai bătrân om din lume, iar bucușeanul Dumitru Comănescu, în vârstă de 111 ani și 3 luni, este al doilea cel mai bătrân om din lume.

Pictură licitată la 13 milioane de lire sterline

O pictură a lui Van Gogh, care a fost vândută în anii '60 cu echivalentul a 5 euro, va fi scoasă la licitație cu un preț ce pornește de la 13 milioane de lire sterline după ce i-a fost confirmată autenticitatea. „Țărancă din fața fermei”, pictată în 1885, când artistul avea 33 de ani, ar fi una dintre primele lucrări pe care Van Gogh le-a scos la vânzare. Tabloul a fost vândut cu doar 4 lire sterline în 1967, pentru că licitatorii s-au îndoit de autenticitatea lui întrucât purta semnătura simplă „Vincent”.

Hitler a murit abia în 1979, în Argentina?

Unele submarine naziste au trecut în proprietatea marinei argentinienne

PAGINA 6

Tradiții de mărtișor

PAGINA 4

Strângerea de mână ne trădează intențiile

PAGINA 7

Revista Catolică. A fost o revistă religioasă în limba română, redactată la sfârșitul anilor 1880 de către dr. Vasile Lucaciu, azi deputat de Beiuș. S-a desființat după cca. trei ani de apariție. S-a tipărit la tipografia Szabadsajtó (Presa liberă) a lui Litteczky Endre.

O istorie a presei orașului Satu Mare, din secolul al XIX-lea până în anul 1908

Augustin Ferentiu este trecut printre colaboratorii principali ai ziarului Szamos și conducătorii ziarului Szatmár-Németi

În Monografia orașului Satu Mare coordonată de Borovsky Samu la capitolul dedicat culturii este prezentată și presa sătmăreană. Sunt enumerate ziarele și revistele care au apărut până în anul 1908, în ordinea cronologică a înființării lor.

Szatmári Értesítő. Tárogató. (Curier Sătmărean. Taragot). Săptămânal cu conținut mixt care a fost pornit în 1861 de către Ábrai Károly sub redacția lui Börkey Imre. El a fost colaborator principal și în 1862 când el a transformat ziarul într-unul social și mixt cu două apariții pe săptămână cu numele de Tárogató, angajând pe Zombori Gedő, el rămânând colaborator principal. Ziarul a încetat să apară în 1869, după ce a fost redactat scurt timp și de către avocatul Unger Gusztáv. A fost tipărit de către Kovács Márton, care, prin soția lui, a avut o tipografie deja în 1856. Această primă tipografie din Satu Mare a fost moștenirea soției lui Kovács de la tatăl ei Fuchs Ignác, proprietar de tipografie din Újvidék (Novi Sad, Serbia).

Szamos (Someș). A fost lansat în 1 ianuarie 1869 de către Bihari Péter. La început a apărut o dată pe săptămână, apoi de două ori pe săptămână. Inițial a fost tipărit de către Krempner Károly și Nagy Lajos, din 1870 de către Kovács Márton. În acel an, Bihari a predat redacția către Paláthy Sándor, care l-a redactat împreună cu Majoros Endre timp de șapte ani. Din 1 ianuarie 1876, ziarul a fost redactat o jumătate de an de către Jeney György care a cumpărat tipografia lui Kovács, dar în același an atât tipografia cât și ziarul a fost cumpărat de către Gönyei József și Litteczky Endre. Până în 1877 redactorul ziarului a fost Polyánszky Endre, apoi timp de un an Hérmán Mihály și Nagy József, între 1879-1884 Rácz István, între 1884-1886 Kótai Lajos. În 1896 Litteczky Endre a fost responsabilul ziarului care a devenit proprietatea lui, iar din 1. noiembrie 1896, timp de zece ani redactat de către dr. Hantz Jenő. Din 1907, sub responsabilitatea lui Litteczky Endre jr., redactorul ziarului a fost Osváth Elemér. Colaboratori principali ai ziarului în decursul anilor au fost: Péterffy István, Ferenczy János, Tankóczy Gyula, Majdik Árpád, dr. Veréczy Ernő, Körösmezei Antal, Erdélyi Imre, Ferencz Ágoston (Augustin Ferentiu). Din 1895 este un ziar politic.

Szatmár (Sătmár). Săptămânal social. A fost fondat în 1875 de către tipograful Nagy Lajos. Redactorii lui au fost: dr. Tomcsányi Imre, medic, de la început

până în 18 mai 1878; Egry Ferenc până 31 august 1880 (el având ca redactor adjunct pe Kótai Lajos). După Egry, Csomay Imre a fost redactorul ziarului până în 31 ianuarie 1882. De atunci și până în 30 aprilie 1883, ziarul a avut trei redactori: Sarmaságh Géza, Hofbauer Ignác și Haraszthy Tamás. Între 1883-1888 iarăși Egry Ferenc a redactat ziarul, urmat pe scurt timp de Kupár Rezső și Nagyszombati Mázsary József. Între 15 nov 1888 și 31 dec. 1889 redacția a fost compusă din 4 membri, și anume: Uray Géza, Nagy Vincze, Nagy Elek și Aczél Ferenc. Între 1890-98, Nagy Lajos a fost redactor. În acest timp au funcționat alternativ la ziar Fodor György și Gönczy Ignác ca redactori șef. În 1898 au devenit redactori Jékey Károly jr. și Steuer Dezső, apoi Nagy Lajos din nou până 1901, după decesul căruia Tasi Nagy Lajos a preluat ziarul și l-a condus până-n 1. iunie 1901 când tipograful Kalik și Szerényi au cumpărat tipografia și ziarul. Mai departe au fost redactori dr. Teörseök Károly cu principalul colaborator Marosán János, până-n 5. aprilie 1902, când ziarul a fost preluat de dr. Hadady Lajos care însă a demisionat repede. A urmat Bottyán Pál până-n 4. mai 1904 care a fost urmat de dr. Nagy Barna cu colaboratorii Inczedy Márton, Unger Béla și dr. Török Árpád. Ziarul are azi un caracter politic, conducătorul lui fiind Luby Béla, iar redactor responsabil dr. Vajna Géza.

Revista Catolică. A fost o revistă religioasă în limba română, redactată la sfârșitul anilor 1880 de către dr. Vasile Lucaciu, azi deputat de Beiuș. S-a desființat după cca. trei ani de la apariție. S-a tipărit la tipografia Szabadsajtó (Presa liberă) a lui Litteczky Endre. (n. red. Primul număr al Revistei Catolice a apărut în septembrie 1885. Revista a apărut, cu întreruperi, până în anul 1905)

Szatmár és Vidéke (Sătmarul și împrejurimile), săptămânal. A pornit la drum în data de 1. iulie 1884 sub redacția redactorului responsabil Sarmaságh Géza. La fondarea ziarului au participat dr. Fejér István și Bodnár Gáspár care i-au fost colaboratori principali, la fel și tipograful Molnár János, editor și proprietar. Dr. Fejés István a preluat redacția în 1. ian. 1890, rămânând redactor responsabil până în 1908. Colaboratorii principali i-au fost dr. Schönplugg Jenő, dr. Tanódy Endre și Erdőssy Vilmos. Nu a fost colaborator oficial, dar a fost și este și acum un colaborator de prim rang dr. Tanódy Márton. Ziarul este editat de către Morvai János. Redactor șef din ianuarie 1908 este dr. Fejés István, redactor responsabil Erdőssy Vilmos, colaborator principal Csomay Győző.

Téli Esték (Seri de iarnă). Fondat în 1886 de către Bodnár Gáspár. Această publicație a apărut numai în semestrele de iarnă. Scopul lui a fost mai ales reprezentarea intereselor meseriașilor. Locul acestei publicații a fost preluat în 1897 de către Magyar Földművelő (Agricultorul Maghiar). Apare o dată în două săptămâni. Redactorul amândurora a fost și este Bodnár Gáspár, care de 11 ani redactează și revista Katholikus Család (Familia catolică).

Heti Szemle (Revista săptămânii). Săptămânal politic și social. Apare o dată în două săptămâni, miercuri. A fost fondat în 1891 de către cenaclul diecezei Sătmarului. Editor: Pázmány-Sajtó (Presa Pázmány). Primul redactor a fost dr. Buza Sándor, din 1895 Báthory Endre. Are o orientare catolică, este independent din punct de vedere politic.

Reformátusok Lapja (Foaia reformatorilor). Săptămânal religios. În 1891-92 a fost redactat de către protopopul ref.

Revista Catolică redactată de dr. Vasile Lucaciu, septembrie 1885

Biki Károly și tipărit la tipografia lui Litteczky, însă s-a desființat.

Rendőri Lapok (Foile Poliției). Organ de specialitate pentru corpul de ofițeri al poliției și pentru trupele poliției și jandarmeriei. Mai înainte a apărut în data de 1 și 15 a fiecărei luni, acum apare în data de 1 a fiecărei luni, exclusiv pentru ofițerii și pentru trupa de poliție și jandarmerie. A ajuns la anul IV de apariție. Este redactat de către corpul ofițeresc al poliției sub supravegherea căpitanului șef Tankóczy Gyula (așa a fost numit la vremea respectivă inspectorul șef al poliției - n. red.)

Szatmári Ellenőr (Controlor sătmărean). Fondat în data de 1 mai de către Papp Lajos, preot gre. cat. de Sătmár. A fost tipărit de către Pázmány-Sajtó. A apărut în fiecare sâmbătă. A avut o orientare socială. Publicația a fost interzisă de către Episcopia greco-catolică de Gherla din data de 15 nov. 1897 din cauza orientării ei laice.

Szatmár-Németi (Sătmár-Mintiu). (n. red.) După unificarea celor două orașe vecine Sătmár și Mintiu în 1715, despărțite de o ramură a Someșului, numele orașului nou regal a devenit în lb. magh. Szatmárnémeti, care se folosește și azi de către populația maghiară) A pornit ca un săptămânal în data de 14 dec. 1897, astfel acum își trăiește al 11-lea an de apariție. A avut următorii redactori: Mátray Lajos, profesor la gimnaziul ref. principal până-n 1 ian. 1905. În acest timp colaboratorii principali i-au fost: Bakcsy Gergely, Nagy Károly, Ferencz Ágoston (Augustin Ferentiu) care la începutul anului 1905 a condus ziarul împreună cu Shik Elemér. Apoi a devenit editor Boros Adolf, iar redactor dr. Rácz Endre. În data de 5 martie a venit la acest ziar deputatul dr. Kelemen Samu în calitate de conducător, care l-a transformat

într-un organ oficial al Partidului 1848, care apare de atunci de două ori pe săptămână, miercuri și duminică. Sub direcțiunea lui Kelemen, dr. Komáromy Zoltán a fost redactorul responsabil, care a decedat în 23 februarie 1907. Apoi redacția a fost preluată de dr. Havas Miklós și Ferenczy János. În ultimii doi ani au fost colaboratori principali Nagy Vincze, Csomay Győző, Dénes Sándor și dr. Vizsolyi Manó. Publicația a fost până în 26 ian. 1904 în proprietatea fraților Weinberger. De atunci este în proprietatea lui Boros Adolf.

Tanügyi Értesítő (Curierul învățământului). Organ specializat pe teme de educație și învățământ. Este organul oficial al Inspectoratului regal de învățământ al comitatului Sătmár și al Asociației generale a învățătorilor din comitatul Sătmár. Apare în ziua de 25 a fiecărei luni. A fost fondat în 1901 de către asociația învățătorilor. În primii ani a fost redactat de către directorul de școală elementară Kótai Lajos, acum este redactat de către Mihály Ferencz, director de școală elementară de stat.

Szatmári Hirlap (Gazeta de Sătmár). Cotidian politic independent. A apărut între 9 noiembrie 1902 și 31 ianuarie 1904. A fost redactat de către Harsányi Sándor, colaborator principal i-a fost Balassi Sándor. A apărut la tipografia „Szabadsajtó” (a lui Litteczky - n. red.)

Szatmárvármegyei Politikai Hirlap (Ziarul Politic al Comitatului Sătmár). Fondat și redactat din 1 ian de către Wechsler Gyula. A fost un săptămânal. După câteva luni s-a desființat. A fost tipărit la tipografia lui Litteczky.

Szatmár Vármegye (Comitatul Sătmár). Săptămânal social. Fondat și redactat din 1 ian. 1902 de Pozsonyi Gábor. A trăit câteva luni. A fost tipărit la fel la tipografia lui Litteczky.

Szatmári Friss Újság (Ziar Proaspăt de Sătmár). Firma de editură din Budapesta a lui Székely Károly a pornit sub acest nume un cotidian la Satu Mare în data de 20 septembrie 1902, al cărui redactor a fost jurnalistul sătmărean Majdik Árpád. La sfârșitul anului 1902 redacția a fost preluată de către Csomay Imre jr., el a fost redactor până la sfârșitul anului 1903, când ziarul a încetat să mai apară. A fost tipărit în tipografia lui Morvai János.

Szatmári Hirlap II. A fost lansat din însărcinarea cenaclului protestant de către Fülöp Áron la 26 dec. 1903. A fost un săptămânal. S-a desființat după un an. A apărut lu literale lui Szabadsajtó a lui Litteczky.

Szatmári Napló (Jurnal de Sătmár). Cotidian înființat în 25 noiembrie 1904. Redactor responsabil a fost Kovács Ödön, redactor asociat Balassa Sándor. Ziarul a avut la început o tipografie proprie, însă după scurt timp atât firma cât și tipografia s-a închis. În 14 ianuarie 1900 ziarul a fost preluat de către Balassa Sándor și a fost tipărit la tipografia lui Újvárosi Sámuel. De atunci ziarul a apărut de trei ori pe săptămână, însă din 18 iulie 1905 nu mai apare.

Északkeleti Újság (Ziar de Nord-Est). A fost în proprietatea firmei tipografice a lui Újvárosi și Nemes. Primul număr a apărut în 3 iulie 1905. Redactorul ziarului a fost dr. Shik Elemér până în 14 august al anului amintit, când acesta a plecat din Satu Mare. După el, redacția a fost preluată de către Ferenczy János, care l-a redactat până la sistarea apariției la 1 febr. 1907. A fost un săptămânal social, colaborator principal fiind Káldor Lajos. Din 30 iulie 1906 a fost în proprietatea lui Nemes András.

Szabadság. Iparos Lap. (Libertatea. Foaia meseriașilor). Mai înainte a fost Iparos Lap, un săptămânal pentru susținerea intereselor meseriașilor individuali din Satu Mare. A fost fondat cu ocazia adunării generale a meseriașilor din 22 martie 1907. Redactor șef: avocatul dr. Glatz József, redactor responsabil și editor: Polónyi Albert, tipărit de către proprietarul de tipografie Nemes András din Satu Mare. În data de 1 octombrie ziarul își schimbă formatul și titlul. La ora actuală apare cu titlul Szabadság, redactor responsabil și editor fiind Polónyi Albert.

Halmi (Halmeu). Primul an. Proprietar și redactor șef: dr. Nagy Mihály, redactor responsabil Dénes Sándor. Săptămânal social. Tipar: tipografia lui Nemes András. (n. red. Mai târziu, Dénes Sándor, născut la Micula în 1880 cu numele de Grosz, a fost timp de 30 de ani redactor și redactor șef al ziarului Szamos. A publicat mai multe volume de beletristică. A pierit în 1944 în urma holocaustului.)

Gazdák Lapja (Foaia Gospodarilor). Este un săptămânal de economie generală și de economie agrară. Este organul oficial al Asociației Agricole din Comitatul Sătmár, al Asociației Hipice, al Asociației de Ogari din Comitatul Sătmár și al Asociației Cooperativelor din Comitatele de Nord-Est. Apare în fiecare zi de vineri. Este fondat de către Poszvek Nándor în calitate de proprietar și redactor responsabil în 1901, care redactează și azi acest organ de presă. Colaboratori principali: Pethő György, administratorul domeniilor familiei Vécsey, Bartha Kálmán, consilier economic al orașului și Soltész Miklós administratorul orașului. Tipărit de tipografia lui Nemes András.

Veres Istvan, Adriana Zaharia

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef supliment - Adriana Zaharia (Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

TRADIȚII

Multă lume privește mărțișorul ca pe un vestitor al primăverii, mai ceva ca un ghiocel care, mai ales în ultimii ani, odată cu încălzirea de timpuriu a vremii, își face apariția curajos chiar pe final de ianuarie.

Semnificația micului obiect de podoabă legat cu șnur alb și roșu - mărțișorul

Vine, vine primăvara! Desigur, din punct de vedere calendaristic primăvara își intră oficial în drepturi odată cu Echinocliul de primăvară, adică în 20 martie, când, așa cum știm de mici copii, ziua și noaptea vor fi egale. Ei bine, până la acea egalitate și până la mult așteptatele raze de soare și coloritul în nuanțe de verde peste tot pe unde privești, mai e puțin de așteptat.

Balanța înclină în favoarea noastră, a tuturor celor care așteptăm reînvierea naturii și fiindcă numărul de azi al Supplementului Informația de Duminică apare chiar de Mărțișor, haideti să ne bucurăm din plin citind despre semnificația micului obiect de podoabă legat cu șnur împletit dintr-un fir alb și unul roșu.

Vestitor al primăverii

Multă lume privește mărțișorul ca pe un vestitor al primăverii, mai ceva ca un ghiocel care, mai ales în ultimii ani, odată cu încălzirea de timpuriu a vremii, își face apariția curajos chiar pe final de ianuarie. Mărțișorul în schimb își păstrează data de 1 martie, nu fură nicio dată startul și este la fel de apreciat și acum, în anul 2020 iată, cum era înainte de 2000 și cum mai mult ca sigur a fost apreciat dintotdeauna. E prezent în tradiția noastră și a vecinilor noștri. În unele zone, mărțișorul e oferit alături de un buchețel de ghiocci sau unul de zambile.

Legenda tănărului ce s-a luptat cu zmeul pentru a recupera

Se spune că demult, Soarele a coborât pe Pământ și a luat chipul unei preafrumoase fete. Un zmeu a răpit fata și a închis-o în palatul său. În acel moment, păsările au încetat să mai cânte, lumea întreagă a căzut într-o stare de supărare, copiii nu se mai jucau, era o stare apăsătoare. Can orice poveste, apare și aici un voinic, un tânăr curajos care eliberează fata din palatul zmeului după o luptă dreaptă. Preafrumoasa fată s-a ridicat la Cer și a luminat din nou pământul. Se spune că

În unele zone, mărțișorul e oferit alături de un buchețel de ghiocci sau unul de zambile

Soarele

în lupta cu zmeul, tănărul a fost rănit, iar sângele cald i s-a scurs din trup pe zăpadă până a rămas fără suflare. În locurile în care zăpada s-a topit au ieșit vestitorii primăverii, ghiocci. Se spune că de atunci lumea cinstește memoria curajosului voinic legând cu o ață două flori, una roșie, simbol al dragostei pentru frumos, al curajului, și una albă, simbol al ghiocelului.

Legende sunt multe despre mărțișor. Legat de originile lui, acestea nu sunt cu exactitate cunoscute. Mărțișorul e însă prezent și la noi, la români, dar și la bulgari. Conform Wikipedia, în mitologia modernă a bulgarilor, mărțișorul este legat de întemeierea primului lor hanat la Dunăre, în anul 681. Totodată, se mai crede că sărbătoarea mărțișorului a apărut pe vremea Imperiului Roman, când anul Nou era sărbătorit în prima zi a primăverii, în martie. Cercetările arheologice făcute în România, la Schela Cladovei, au scos la iveală amulete asemănătoare cu mărțișorul, vechi de circa opt mii de ani. Se pare că amuletele for-

În urmă cu 8000 de ani, amulete formate din pietricele vopsite alb-roșu erau purtate la gât

mate din pietricele vopsite alb-roșu erau purtate la gât. Din aceeași sursă aflăm că mărțișorul a fost pentru prima dată atestat într-o lucrare a lui Iordache Golescu.

Folcloristul Simion Florea Marian presupune că în Moldova și Bucovina, mărțișorul era compus dintr-o monedă de aur sau de atârnat, prinsă cu ață albă și roșie, și se purta de către copii în jurul gâtului. Fetele tinere purtau și ele mărțișor la gât în primele 12 zile ale lunii martie, iar apoi îl prindeau în păr până înfloreau arborii și veneau primii cocori. Atunci îl scoteau din păr și îl atârnavă de creanga unui copac, dând moneda la schimb pe caș. Ritualurile se spune că erau pentru un an bun, productiv.

În Moldova, băieții primesc mărțișoare de la fete

În zilele noastre, mărțișorul e purtat toată luna în piept, apoi prins de ramurile unui pom fructifer. Se crede că aduce belșug. De asemenea, se mai spune că în timp ce atârnam mărțișorul de o creangă, dacă ne punem o dorință, aceasta se împlinește imediat. Există multe localități din țara noastră în care chiar pomii sunt împodobiți de mărțișoare. Cum de altfel există și sate în care mărțișoarele se atârnavă la ușă, la fereastră, de coarnele animalelor domestice, crezându-se că sperie duhurile rele. De obicei, primesc mărțișor fetele și femeile. Iată că nu se întâmplă la fel și în Moldova, unde obiceiul e altul, adică fetele sunt cele care le dăruiesc băieților mărțișoare.

În Moldova, băieții primesc mărțișoare de la fete

se poate alege în felul următor: dacă cineva este născut pe 16 aprilie, ziua în care baba îi pică se calculează astfel, 1+6 = 7. Așadar, baba este pe 7 martie.

Zilele Babelor și previziunile pentru acest an

Inceputul lunii martie are o încărcătură aparte când vine vorba de tradiții și obiceiuri. Astfel, în primele nouă zile ale lunii sunt zilele babelor. Conform tradiției, babele sunt personaje ale mitologiei populare românești ce apar la începutul lunii pentru a vesti sosirea primăverii.

Se spune, conform unei vechi legende, că în aceste zile Baba Dochia, cea responsabilă cu aducerea iernii, începe să își dea jos cele nouă cojoace. În fiecare zi, din data de 1 martie până în 9 martie își dă jos câte un cojoc. De unde și ideea că în fiecare zi e puțin mai cald, iarna permițând primăverii să aducă natura la viață. Mai toată lumea ține aceste obiceiuri, tradiție românească.

Dacă în ziua de babă aleasă plouă sau ninge, avem un an bogat

Fiecare își alege o babă, adică își alege o zi, din 1 până în 9 martie, care să fie baba lui. Și, se spune că așa cum va fi baba pe care omul și-o alege, așa va fi și firea lui în acest an. Din bătrâni se mai spune că așa cum e vremea în ziua de babă aleasă, așa îi va merge de bine sau de rău omului.

Fiecare își alege o babă, adică își alege o zi, din 1 până în 9 martie, care să fie baba lui

Adică, dacă va fi soare și timp frumos, omul care și-a ales babă ziua respectivă va fi vesel și voios tot anul, în sensul de spor în toate și împlinire. În schimb, dacă ziua va fi una posomorâtă, cu cer noros, omul va fi mai tot anul supărăcios. Dacă totuși plouă sau ninge în ziua babei alese, se spune din bătrâni că anul va fi unul bogat.

Cum alegem ziua babei noastre?

S-ar putea să vă întrebați cum se alege baba. Există mai multe modalități de a alege babele. Una din ele se referă la alegerea babei în oricare zi, între 1 și 9 martie. Adică alegem data pe care ne-

dorim noi, în funcție de ce număr preferăm de la 1 la 9. O altă modalitate e metoda zilei de naștere. De exemplu, dacă ziua de naștere a dumneavoastră este între 1 și 9 a oricărei luni, atunci baba va fi în acea zi. Cu alte cuvinte, sunteți născut în 8 septembrie, de exemplu, vă alegeți babă 8 martie. Dacă data nașterii e formată din două cifre, baba

Legenda Babei Dochia și a nurorii ei

La fel ca în cazul mărțișorului, frumosul obiect ce îl punem în piept în prima zi de martie și îl purtăm toată luna, și în cazul babelor sunt legende. Una din ele spune că Baba Dochia avea un fiu care i-a adus babele o noră ce nu îi plăcea. A trimis-o la râu cu un ghem de lână neagră și i-a spus să îl albească. Fata spală firul, dar degetele-i săngerău și lâna nu se albea. A început să plângă și Isus a auzit-o și i-a dat o floare roșie cu care să spele ghemul. Lâna se albi pe loc. A dus ghemul soacrei care se supără foc și o acuză că a fost ajutată de Mărțișor, iubitul ei. Baba Dochia plecă la munte cu oile, crezând că a venit primăvara, când văzu floarea, dar ajunsă la munte la început de martie, după ce și-a dat jos cele nouă cojoace pline de apă a înghețat și s-a prefăcut în stâncă, ca și oile sale. De această legendă se leagă numele culmii Babele din Bucegi și primele nouă zile ale lunii martie. Cert este că Babele marchează timpul schimbător și capricios de primăvară.

Producția regizată de Iulian Bulancea, care își asumă într-o manieră foarte personală și rolul principal, dă o viață nouă și sensuri foarte interesante unui text a cărui actualitate perenă l-a transformat într-un clasic al dramaturgiei secolului trecut: "Rinocerii" de Eugen Ionescu.

"Rinocerii" Teatrului din Baia Mare, un spectacol îndrăzneț și copleșitor

Rareori am văzut publicul din Sala Mare a Teatrului de Nord ovaționând în picioare un spectacol la doar câteva secunde după încheierea lui. Din păcate, fericita întâmplare de vinerea trecută nu a fost prilejuită de un spectacol al trupei locale, ci de unul invitat de la Baia Mare, în cadrul unei innoite colaborări cu Teatrul Municipal din orașul vecin.

Producția regizată de Iulian Bulancea, care își asumă într-o manieră foarte personală și rolul principal, dă o viață nouă și sensuri foarte interesante unui text a cărui actualitate perenă l-a transformat într-un clasic al dramaturgiei secolului trecut: "Rinocerii" de Eugen Ionescu. O viziune în care "virusul" rinocerizării este transmis prin presă și cu atât mai importantă acum, în epoca în care "fake news" a devenit un termen consacrat.

Omul în răspărul omenirii

Spectacolul ajuns la Satu Mare la un an după premiera baimăreană surprinde încă dinainte de a începe, prin decorul amenajat de Mihai Vălu: o imensă cortină țesută din prime pagini de ziar din toată lumea - un spațiu de joc poluat de alte multe ziare mai mult sau mai puțin uzate. Apoi prin lungul preluu coregrafic, gândit de George Pop, un fel de pantomimă-cabaret evocând o societate instalată ferm în comoditățile ei, în costume amintind de epoca lui Napoleon al III-lea, cu frac și joben, cu măști și mascarade sociale.

O societate instalată ferm în comoditățile ei, în costume amintind de epoca lui Napoleon al III-lea, cu frac și joben

Textul ionescian apare aproape pe neașteptate în acest univers dominat de ritmurile asigurate de Cirque Plume & Kevin MacLeod, odată cu intrarea în scenă a celui ce va face figură discordantă până la sfârșit: Berenger, eroul emblematic al lui Ionescu, omul aflat în răspărul omenirii veacului său.

Pentru a sublinia esențializarea acestuia, actorul-regizor îl închipuie ca pe o marionetă în mărime naturală, subțire, aproape scheletică, totuși umană până-n măduva oaselor, căreia Bu-

lancea îi oferă voce cu patos și durere bine strunită și gesturi semnificative, personajul părând să se defoliază de amăgire după amăgire. În comparație cu el, toți ceilalți pălesc până la a deveni simple fantoșe - iar spectacolul chiar îi trimite în lumea umbrelor, pânza de ziare devenind ecran pentru un fascinant teatru de umbre jucat atât din fața cât și din spatele ei. Ai crede că totul se petrece în amintirea unui Berenger lichidat de încăpățănarea celor din jur (finalul este de un patetism impresio-

nant). Iar iluzia manipuloare se și sparge la un moment dat, sugerând realitatea din spatele imaginii mediatică. Trebuie să-i amintim pe luminiștii Marin Codrea și Felix Mare, căci rolul lor este crucial.

Într-un spectacol în care coeziunea trupei este esențială, cu pasaje de replici suprapuse care cer o coordonare precisă, ies totuși în evidență alte trei personaje principale în interpretările lui Dorin Griguță (Jean), Eduard Bindu (Dudard), Denisa Blag (Daisy), ca-

racterele lor fiind îngroșate sau subțiate de inteligente soluții vizuale. Evoluază în aceeași notă de bună calitate Andrei Han, Raul Hotcaș, Alex Macavei, Ruxandra Lăzărescu, Carmen Bulancea, Marin Ciucă și Alexandru Costache. Realizarea lor este remarcabilă într-o montare atât de complexă.

Moderni cu sens și fără sens

Văzând acest spectacol și reacția publicului sătmărean la adresa lui, cronicarul nu-și poate ascunde un zâmbet trist. Am avut în acești "Rinocerii" un exemplu de mijloace moderne subordonate strâns unei idei limpezi, care trece scena și atinge puncte sensibile ale psihicului privitorului, copleșitor în multe momente. Și reconfortant, după ce am asistat la atâtea spectacole ale Trupei Mihai Raicu din ultima vreme în care aglomerația de mijloace ale teatrului de ultimă oră sufocă textul, într-o cavalcadă de efecte regizorale care devin obositoare și sunt aplaudate la final cel mult politicos. Producții realizate pentru pura ambiție a regizorilor de a demonstra - mai mult lor înșile - că sunt la zi cu clișeele vremii noastre.

Așa au fost în ultimul timp "God is a DJ", "Cum vă place" și, nu demult, "Legea celui mai puternic", în care talentul actorilor e covârșit de febrilitatea modernismului regizoral. Spectacolul baimărean sperăm să fie un exemplu bun pentru public - și poate și pentru oamenii de teatru sătmăreni - despre ce se poate obține când ispita epatării cu orice preț este bine strunită.

Vasile A.

O nouă seară japoneză pe scena Filarmonicii

Din lungă serie a concertelor simfonice cu invitați din Japonia, gândite și dirijate de Shinya Ozaki, s-a consumat un nou episod joi seara în sala Filarmonicii "Dinu Lipatti". Unul dintre cele de care ne vom aminti mult timp, mai ales datorită părții sale secunde, care a programat celebrul Concert pentru violoncel de Edward Elgar.

Fiecare stagiune din ultimele două decenii a cuprins în programele ei aceste concerte în care muzicieni niponi mai tineri sau mai experimentați au evoluat ca soliști alături de orchestra sătmăreană. Unii dintre ei au venit în orașul nostru de mai multe ori, un exemplu fiind pianista Chiyo Hagiwara, pe care dirijorul Ozaki o propune foarte des publicului fără ca ea să fie vreoa mare valoare, nemaiaivând de mult nici atuu tineretii. Acum a cântat unul din concertele de Bach și a părut să aibă dificultăți de frazare, cel mai vizibil la începutul mișcărilor lente.

Mai bine s-a prezentat cealaltă pianistă a seriei, Ai Matsuzaki, într-o partitură mult mai pretențioasă (Concertul în Sol major de Ravel) căreia a reușit să-i evidențieze atât caracterul sprintar, cu influențe de jazz, din păr-

Violoniștii și suflătorii orchestrei Filarmonicii "Dinu Lipatti" primind aplauzele la finalul concertului

țile rapide, cât mai ales lirismul limpede, i-am zice marin, din frumosul Adagio assai, acompaniat cu eleganță de orchestră.

Dar revelația seriei avea să fie violoncelista Risako Hiranuma. După câțiva ani de studiu al pianului, trecerea

la violoncel s-a dovedit o mișcare inspirată pentru frumoasa solistă japoneză, ea continuându-și studiile în centre muzicale importante (Viena, Berlin) și aprofundându-le la Graz. A abordat una din capodoperele scrise pentru instrument, Concertul în mi

minor op. 85 de Edward Elgar, o partitură impusă publicului de legendara Jacqueline du Pre, dar și de interpretarea mai sobră și mai apropiată de spiritul autorului oferită de Julian Lloyd Webber alături de Sir Yehudi Menuhin ca dirijor. O lucrare elegiacă,

melancolică, scrisă de Elgar într-un moment de cumpănă al vieții sale, după o operație grea, când simțea că lumea în care trăise și crease se ducea de răpă. Sentimentele ce-l apăsau le-a turnat în tema memorabilă a primei mișcări, din care construiește apoi un edificiu monumental, în care episoadele mai vesele par incidentale, un fel de balcoane rococo la un edificiu mai curând cenușiu. Risako a cântat cu precizie, sunet limpede, emoție bine temperată, fără să cadă în extremele literalismului sec sau patosului fără limite. A fost o evoluție foarte convingătoare, dublată de un bis din Bach care i-a permis să-și etaleze virtuozitatea tehnică. Orchestra a urmat-o, în Elgar, în aceeași notă inspirată, iar publicul a oferit aplauze entuziaste, de data asta binemeritate.

Săptămâna viitoare se va cânta Bartok și Brahms. Din păcate panica legată de coronavirus, încurajată fără rost și de la nivel oficial, a dus la contramandarea concertului educativ de vineri, deși se știe clar că tocmai copiii sunt cea mai ferită categorie în cazul bolii. Ca să nu mai spunem că și faptul că invitații de joi au venit din Japonia a stârnit întrebări nelocul lor. Să sperăm că lucrurile nu vor continua așa prea multă vreme.

V. Andreica

Conform unor documente, dar și martorilor, Hitler a murit în anul 1979, în localitatea Bertioiga, în urma unui atac cerebral produs în timp ce înota. Hitler a fost înmormântat într-un buncăr în apropiere de Asuncion.

Enigme ale istoriei. Hitler a murit abia în anul 1979, în Argentina?

Al Doilea Război Mondial a fost un război global, care a durat din 1939 și până în anul 1945, cu toate că unele conflicte au început mai devreme. Acest război a implicat majoritatea țărilor lumii, inclusiv toate marile puteri, care au format două tabere militare: Țările Aliate și Axa. Au fost implicați peste 100 de milioane de oameni din peste 30 de țări (Florin Constantiniu, *Istoria României în date*, Editura Vester-man, 1995, p. 154 – 158).

Aliații erau: U.R.S.S., S.U.A., Regatul Unit al Marii Britanii și China. La această alianță au mai fost cobeligeranții: Polonia, Franța, Canada, Australia, Noua Zeelandă, Finlanda, Olanda, Belgia, Grecia, Iugoslavia, Italia, România, Bulgaria (Ibidem). Axa a fost formată din Germania, Japonia, Italia, Ungaria, România, Bulgaria, Finlanda și Thailanda.

Pierderile materiale și umane au fost incomensurabile, a fost cel mai costisitor conflict militar din istoria omenirii. Pentru înfrângerea Japoniei, S.U.A. au folosit două bombe atomice lansate asupra orașelor Hiroshima și Nagasaki (Ibidem).

Au fost înregistrate victime peste 60 de milioane de oameni, atât dintr-o parte, cât și din cealaltă parte.

Din partea țărilor aliate, cât și din partea țărilor cobeligerante s-au înregistrat 16 milioane de militari morți, răniți și dispăruți și 45 de milioane de civili, iar din partea țărilor cuprinse în Axa și țările cobeligerante s-au înregistrat 8 milioane de militari morți, răniți și dispăruți, precum și 4 milioane de civili (Documentele capitulării Germaniei).

Despre cauzele și modul de desfășurare a celui de-Al Doilea Război Mondial, s-a scris foarte mult, prezentându-se di-

Submarinele U3523 aveau o lungime de 80 de metri, puteau să rămână sub apă o perioadă mai lungă de timp și se deplasau cu viteze foarte mari

ferite variante, inclusiv despre personalitățile care au provocat acel război nimicitor, dar unele lucruri nu au fost elucidate până la capăt.

În Statele Unite ale Americii a fost publicată o carte *Istoria interzisă*, în care sunt prezentate relațiile secrete dintre S.U.A. și Germania, cu toate că erau în conflict militar direct.

În acea carte, publicată în anul 2017, se fac precizări că în 2017 (...) "a fost descoperită în Marea Nordului epava unui submarin nazist. Multe documente F.B.I. declassificate relevă faptul că Hitler împreună cu peste 50 de apropiați s-au retras în Argentina la bordul unui submarin german. Submarinul descoperit este un model U3523, unul dintre cele mai performante din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. La două zile după

capitularea Germaniei, Amiralul Donitz a ordonat ofițerilor ca toate submarinele din dotarea armatei germane să se predea aliaților. (...) În realitate, ordinul nu a fost respectat. Doar jumătate din numărul de submarine au fost predate și preluate de aliați". De asemenea (...) "unele din submarine au fost descoperite în 1950, în proprietatea marinei argentine".

Un document descoperit de un agent F.B.I. din Argentina (...) prezintă informații despre sosirea lui Hitler în Argentina, la bordul unui submarin U3532, împreună cu 50 de persoane din anturajul său".

Submarine naziste din flota marinei lui Hitler

Submarinele U3523 aveau o lungime

de 80 de metri, puteau să rămână sub apă o perioadă mai lungă de timp și se deplasau cu viteze foarte mari. (...) "Acele submarine erau vârful de lance al tehnologiei naziste. Agentul F.B.I. a furnizat informații cu privire la ajutorul pe care Hitler l-a primit din partea guvernului argentinian, care a dispus construirea unei locuințe în stil bavarez, într-o zonă mai izolată din Munții Anzi. Aici a locuit Hitler, Eva Braun și câțiva apropiați".

Alejandro Bustillo, arhitectul locuinței a declarat că ... "finanțarea construcției a fost realizată de imigranți germani foarte bogați, care ulterior au ajuns în vârful politicii argentine".

Ce a descoperit armata sovietică în buncărul lui Hitler? În anul 2009, Nicolas Bellatoni a efectuat un test ADN pe un fragment din presupusul craniu al lui

Hitler. (...) "Testul a relevat că ADN-ul nu corespundea familiei lui Hitler, ceea ce a dus la un adevărat scandal între Moscova și Nicolas Bellatoni".

În anul 1945, însuși președintele Eisenhower a declarat că: (...) "are suspiciuni cu privire la sinuciderea lui Hitler, că cele două persoane au fost altele pentru a induce în eroare statele și opinia publică internațională".

În anul 2017, s-a realizat o descoperire epocală. Într-o nișă secretă a unei biblioteci din Buenos Aires, (...) "au fost descoperite mai multe obiecte personale care au aparținut lui Hitler, decorațiile și ochelarii de vedere".

Conform unor documente, dar și martorilor, Hitler a murit în anul 1979, în localitatea Bertioiga, în urma unui atac cerebral produs în timp ce înota. Hitler a fost înmormântat într-un buncăr în apropiere de Asuncion.

Cum a reușit fuga lui Hitler din Berlin? Scriitorul și istoricul Abel Basti este autorul cărții lui Hitler în exil. În urma unor ample documentări, el a prezentat strategia pe care a utilizat-o Hitler în fuga sa din Berlin. (...) "Buncărul în care a locuit în ultimele zile ale războiului avea un tunel subteran care făcea legătura cu aeroportul Tempelhof Hitler. Acolo l-a așteptat un elicopter cu care a ajuns în Spania, de unde a plecat în Argentina la bordul submarinului U-3523". Abel Basti consideră că între Hitler și S.U.A. a existat o înțelegere privind fuga lui. (...) "Astfel se poate explica operațiunea Paperclip, în urma căreia peste 2000 de cercetători nazisti au primit azil politic în S.U.A. Această înțelegere s-a realizat departe de ochii U.R.S.S.-ului".

Prof. dr. Ioan Corneanu, av. Nicolae Decsei, ing. Mircea Pîrlea

Urmare din pagina 3

Livia Mărcan - o stea care ne caută...

De câteva decenii încoace, Livia Mărcan a fost o prezență constantă, în peisajul literar sătmărean. Scriitoare, traducătoare, cu un rafinat simț estetic, profesoara Livia Mărcan a trecut prin viață cu seninătate dar și cu un freamăt lăuntric pe care îl transmitea celor din jur. Pe cât de frământat îi era sufletul, pe atât de suav îi era glasul, cald și învăluitoare. Avea un infailibil simț al valorii și, idealistă fiind, a căutat în permanență să subordoneze orice comandament mundan, unuia superior, ideatic. Scara ei axiologică, era una exigentă și fermă. Poate de aceea, pulsivitatea ei nu au rezonat întotdeauna cu contrafacerele conjuncturale. La sfârșitul anului trecut, Livia Mărcan a împlinit 70 de ani. Am fi dorit să-i dedicăm un medalion literar, dar din păcate, boala își arătase deja colții nemiloși, iar ea și-a petrecut ultima aniversare, tristă, pe un pat de spital. Cu toată sănătatea ei șubrezită, Livia își făcea mereu proiecte. Chiar în aceste zile ar trebui să-i iasă de sub tipar, o nouă carte. Ea, cea care era atât de fericită, ori de câte ori aducea pe lume un nou volum, nu va mai fi prezentă la apariția ultimei sale cărți.

Prin Livia Mărcan, Sătmarul pierde un om de talent, atitudinar, care și-a purtat cu demnitate și stoicism, crucea vieții ei muritoare. Ne rugăm Celui de Sus, ca măcar Pronia s-o privilegieze cu un destin nepământean mai bun. Drum bun

Livia Mărcan printre constelațiile care încă veghează la cumpăna lumii, cea văzută și cea nevăzută...

Felician Pop,
președintele Asociației
Scriitorilor de Nord Vest

Livia a fost una dintre scriitoarele care a luptat cu patimă pentru o lume a scriului care să aibă ca și criteriu unic valoarea, din acest motiv a devenit un om de cultură incomod uneori. În fond a fost o fire sensibilă și romantică, măcinată de singurătate și nostalgii despre care scria cu delicatețe și eleganță.

„...Sufletul înfrânt intră ca nufărul în ape, tot mai adânc...Vibrează molcom aducerile-aminte spre înserare, dincolo de viață, dincolo de moarte... (Livia Mărcan-Pasăre de o clipă)

Să-ți fie sufletul călător prin stele, iar eternitatea o clipă de odihnă!

Loredana A. Știrbu,
președinta Cenaclului "Cronograf"

Când vă va fi dor de profesoara Livia Mărcan o puteți întâlni vizitând Muzeul Comemorativ de la Roșiori. Din 26 februarie 2020 a intrat în "Salonul Scriitorilor" ... împreună cu Luigi Pirandello și cele 8 nuvele s-a alăturat grupului renumiților scriitori și ziaristi care o așteptau: Vădan, Tincu, Bala, Crețu, Suci, Gavrișă ș.a., toți aflați în salonul lor. Puteți să deschideți volumul "Mărturisirea Gândurilor" și să o întâlniți pe Livia printre rânduri, printr-un îndemn adresat românilor ca pentru învățatură și cultură

să lectureze cu asiduitate cărțile care sunt fundamentul acestora. Chipul ei zămbitor și blând îl puteți vedea în mijlocul cenaciștilor de la Afirmarea cântând "Treceți batalioane române Carpații!", într-o fotografie din Sala Eroica.

Col. (r) Vasile Rus

Într-o clipă, și-a luat zborul... Însemnare la moartea Liviei Mărcan

Vestea așteptată era că s-a făcut bine și că revine la uneltele ei literare, dar pe neașteptate a sosit o altă veste, la 25.02.2020, că Livia Mărcan, profesoara, poeta, traducătoarea, publicista, și-a luat zborul spre lumea Celui De Sus.

Am în față cartea ei în română și italiană „Pasăre de o clipă” și încerc să rememorez clipele în care și-a făcut simțită prezența în spațiul cultural sătmărean. N-a fost viața ei sub zodii norocoase. Transplantată în ținuturile noastre, Livia n-a fost sătmăreanca nativă, cu o împământare neclintită. Sub intemperiiile realității s-a sprijinit doar pe solidaritatea prietenilor. Ea a venit aici și s-a logodit cu locurile, cu locul de muncă și cu pana de scris izbăvitoare.

De aceea, printre rândurile lăsate, transpare mereu o neliniște.

De aceea, în frumusețea rândurilor sale căuta mereu tremurul speranțelor.

Livia Mărcan era o profesoară din stirpea profesioniștilor care pun și talentul, și lecturile, și sufletul la picioarele învățatului. Neodihnată, timp răpit, nervi

răvășiți...

Am văzut-o la ore, cum își mlădiază glasul firav, pentru a se face auzită cu acea ureche a iubitorilor de frumusețe literară.

Ea nu ridica tonul, ea nu certa, ea suferea când semănătura nu găsea ogorul arat. De aceea, sutele de elevi sensibili la un discurs de finețe intelectuală o păstrează în memorie.

Avea un suflet larg, avea o vorbă bună pentru fiecare.

Livia Mărcan a debutat în 1969 în „Echinoc” cu poezie, a tradus din italiană, a tradus în italiană. Un număr impresionant de autori răsfirați în reviste prestigioase...

A debutat ca traducătoare cu volumul „O căsătorie ideală și alte nuvele” de Luigi Pirandello, iar în pragul împlinirii celor 70 de ani de viață, a pregătit pentru tipar romanul „Rândul”, de același autor italian, cu o prefață („Pentru cine bat clopotele”) de Sergio Campailla. Tipărirea lui n-a avut noroc...

Îmi amintesc de frumoasa carte despre pozașul Pinocchio, de Carlo Collodi, în varianta românească a Liviei Mărcan, șlefuită până la miezul dulce al cuvântului. Răzbate din paginile acestei traduceri dragostea de copii, dorința de a oferi cititorilor tineri un model de limbă română frumoasă. Cunoșteam strădaniile ei de a accede în uniunea profesionalistă a scriitorilor români, de durerea că s-a risipit în mai multe domenii și nu și-a conturat un profil prin care să se impună în lumea largă și indiferentă. Era una dintre durerile sale, una dintre speranțele sale, care, iată, s-a spulberat de-

finitiv.

Dar ne rămân fructele inspirației sale...

Volumele ei nu conțin versuri în accepțiunea obișnuită. Sunt microeseuri, e o proză lirică, sunt gânduri izvorâte dintr-o sensibilitate acutizată, dintr-un dor structural pe care nu-l tăgăduia în pofida tendințelor de eliminare din poezie a sentimentelor, așa cum fac unii poeți de ultimă generație. Pentru ea, mai importantă decât orice era sinceritatea trăirii. De aici, emoția transmisă și revărsarea fără zăgazuri a glasului inimii. Nu pot să uit câteva rânduri antologice din volumul amintit, în care adie o undă de tristețe. Sunt reminiscențele unei aspirații, este visul împlinirii care se dovedește a fi atât de tridnic în viața telurică, și care se înfăptuiește pe deplin doar în armonia transcendentă:

„Se spune, Iubitul meu Rătăcitor, că plutești într-o luntre, la celălalt mal al râului; așa vrea să vâslești până la mine. Să vii! Poate ți-ăș încălzi privirea cu un sărut, sau poate ți-ăș spune că poemul acesta este cerul pe care ți-l dăruiesc; un cântec de iubire, de purpură și aur, sufletul meu de copilă... Vom porni pe-un cer fără hotar, un zbor ce sufletu-mi să-nvie.”

Ce este viața noastră pământescă? – pare să se întrebe poeta Livia Mărcan. Iată ce este: un zbor spre viața veșnică. Drum bun, Livia Mărcan, spre cerul în care zborul nu e „de o clipă”, ci de o eternitate.

Bunul Dumnezeu să o odihnească!
Ioan Nistor

“Disparația comunicării între parteneri este principala cauză din care reies infidelitatea și despărțirea”.

(Ilan Laufer)

FILA DE PSIHLOGIE

Infidelitatea poate fi un efect al atașamentului anxios

Dacă ți-ai pus vreodată întrebarea: “oare eu îmi voi înșela partenerul?” posibil că ai răspuns automat “nu”, ținând cont de valorile, atitudinile și raționamentul tău. Însă ceea ce ai omis în momentul deliberării pentru răspunsul tău sunt gândurile tale automate, subconștiente și sistemul tău emoțional. Este posibil ca acestea din urmă să-ți ofere o cu totul altă perspectivă. Răspunsurilor tale automate, emoționale și comportamentelor ce rezultă în urma lor nu le pasă de fericirea sau bunăstarea ta pe termen lung. Acestea sunt răspunzătoare pentru mulțumirea ta acum.

Un studiu realizat în 2007 de Walsh, Miller și Westfall a constatat că 23 la sută dintre bărbați și 20 la sută dintre femei au raportat infidelitate (act sexual cu o altă persoană) la un moment dat în relațiile lor pe termen lung. Acestea sunt procente cu greutate. Și putem observa că femeile au o probabilitate la fel de mare să înșele ca bărbații.

Deci, ce îi determină pe oameni să înșele? Teoria atașamentului poate conține unele dintre răspunsuri. La baza sa, teoria atașamentului este o teorie a reglării și a controlului emoțiilor. Adică, multe dintre comportamentele noastre în relații emană din dorința noastră instințială de a scădea anxietatea și de a ne crește sentimentul de securitate și apartenență. Deoarece persoanele cu diferite stiluri de atașament experimentează aceste emoții în grade diferite, este probabil să se comporte diferit atunci când interacționează cu ceilalți.

Persoanele evitante tolerează greu conectarea emoțională cu partenerul

Articolul de față abordează problematica infidelității prin prisma modelelor emoționale bazate pe atașament, însă e necesar să specificăm că există multe motive pentru care cineva poate înșela. Când vorbim de atașamentul anxios, avem cele două tipuri: atașamentul anxios rezistent și

atașamentul anxios evitant. Pe baza modului de funcționare a stilurilor de atașament, s-ar părea că persoanele evitante înșală deoarece fug de apropierea în relații. Iar oamenii cu o anxietate rezistentă înșală deoarece aleg să se conecteze cu o ființă umană.

Atunci când o persoană cu un atașament anxios evitativ se simte blocată într-o relație neprofitabilă, aceasta începe să-și aleagă partenerul în gândurile sale, e cu un picior în ușă deja, cum s-ar spune. Chiar și atunci când partenerul este cald și iubitor, atitudinea unui evitant este foarte tare influențată.

Persoanele evitante pot simți anxietate și emoții negative care se activează la apropierea și conectarea cu partenerul. Însă nu conștientizează sursa stresului emoțional, astfel, ca mecanism de apărare, se pot plânge de manierismele, coafura sau aspectul general al partenerului. Ca reacție, partenerul va acorda adesea evitantului mai multă atenție și apropiere decât poate acesta tolera. Astfel, evitantul ajunge să caute atenție în brațele altei persoane, însă nu dintr-o nevoie de dragoste sau conectare profundă. Mai degrabă, acesta pare să vadă conexiunea sexuală ca pe o distracție binevenită. Adesea, aceste persoane nu au intenția de a părăsi relația.

Anxioșii sunt activați emoțional de distanța partenerului

În schimb, persoana anxioasă poate fi foarte supărată atunci când partenerul nu este disponibil emoțional sau evită apropierea și afecțiunea. Acesta ajunge să se simtă inundat de un potop de emoții negative și astfel poate să se gândească la un potențial abandon sau chiar trădare. În mod ironic, persoana anxioasă este de obicei îngrijorată de faptul că partenerul evitant este infidel. Anxiosul poate, de asemenea, să observe că, dacă ar înșela, partenerul evitant probabil „nici nu ar observa”.

Toate aceste emoții și gânduri negative lasă persoana anxioasă dornică de căldură emoțională și securitate. Adesea, aceștia le spun partenerilor că au nevoie de mai multă căldură din partea lor și de o mai mare legătură emoțională. Ei se plâng că partenerul nu le satisface nevoile.

Confruntându-se cu un sentiment de dorință cronică și iminentă, o persoană anxioasă poate simți nevoia să își facă „o poliță de asigurare”. Cu alte cuvinte, anxioșii pot simți că, dacă relația s-ar sfârși, ar fi atât de copleșiți, încât nu ar putea face față. Aceștia pot încerca să acapareze un alt partener romantic, astfel încât să aibă pe cineva

la care să se ducă în caz că relația lor principală eșuează. Desigur, apropierea și flirtul necesare pentru a încheia aceste polițe de asigurare pot conduce persoana anxioasă pe un teren periculos. Aceștia sunt mai predispuși să acționeze atunci când simt o atracție foarte puternică pentru o altă persoană. Deși persoana anxioasă poate fi mai vulnerabilă în acțiunea în acest fel, este foarte puțin probabil să poată face față vinovăției după consumarea faptului sau să tolereze consecințele descoperirii sau ale mărturisirii (pentru că nu pot tolera vinovăția). Dacă vă surprideți într-o astfel de situație, sfaturile de mai jos v-ar putea fi de folos:

1. Nu înșelați. Dacă simțiți cu adevărat o tentație puternică în acest sens, atunci, după standardele sociale generale, este probabil să existe o problemă semnificativă în relația voastră principală care trebuie abordată direct cu partenerul.

2. Dacă aveți de gând să înșelați, atunci trebuie să vă asumați responsabilitatea pentru a vă confrunța cu consecințele. Dacă știți că nu veți putea face față consecințelor, recitiți punctul 1.

3. Dacă decizi în avans că ai de gând să înșeli, fă acest lucru onorabil și încheie relația primară. În mod alternativ, poți să îi ceri partenerului

o relație deschisă și să vezi dacă este dispus să rămână conectat emoțional la relația cu tine în timp ce ai relații sexuale cu altcineva. (Mai mulți oameni fac asta decât credeți.)

4. Dă-ți seama că sexul nu este suficient pentru îmbunătățirea lucrurilor. Este posibil să câștigi minute de plăcere, euforie, confort și eliberare în schimbul unor ani de durere.

5. Dacă ești o persoană evitantă, realizează că ceea ce partenerul vostru își dorește probabil mai mult decât orice, e să îți exprimi direct iubirea și afecțiunea. De asemenea, înțelege că, chiar dacă nu simți o nevoie puternică de sex, partenerul tău poate vedea lipsa apetitului sexual ca pe un semn că nu îl mai iubești sau nu mai ai sentimente romantice pentru el. Atunci se poate îndrepta spre o altă persoană.

6. Dacă ești o persoană anxioasă, realizează că partenerul tău poate avea nevoie de timp și spațiu de unul singur, departe de tine. Fii conștient că acest lucru nu trebuie să însemne că te înșală sau și-ar dori să o facă. De asemenea, amintește-ți că sistemul tău emoțional este hipervigilent când percepe semne de pericol în relație și este posibil să fii puțin paranoic. Acest lucru te va face să te simți gelos și nesigur. Gelozia și nesiguranța poate face ca tu să fii mai predispus să înșeli.

7. Încearcă să pui un pic de frână. Poate poți tolera puțin singurătatea sau, dimpotrivă, mai multă apropiere din partea partenerului tău. Și dacă nu o poți tolera sau simți nevoia să acționezi în exterior pentru a-ți calma distresul, atunci ia în considerare apelarea la un consilier de cupluri.

În concluzie, infidelitatea nu face pe nimeni o persoană rea. E uimitor cum atât de mulți oameni buni și minunați pot lua decizii care le dăunează sau pe care le regretă ulterior. Înainte de a acționa, ia în considerare măsura în care comportamentul tău are potențialul de a face bineți și altora, în comparație cu probabilitatea ca acesta să facă rău.

Sursa: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/the-freedom-change/201910/cheating-the-effects-anxious-and-avoidant-attachment>

Strângerea de mână ne trădează intențiile

Foarte multe experiențe demonstrează că felul în care dăm mâna ne poate trăda, poate dezvălui anumite aspecte ale personalității noastre și poate transmite mult mai multe informații decât credem. De felul în care facem acest gest depinde prima impresie pe care o lăsăm. O strângere fermă de mână îi poate transmite interlocutorului un sentiment de încredere, va crea un sentiment pozitiv și ne va ajuta să stabilim o legătură amiabilă cu el. Din contră, dacă mâna este moa-

le, atunci va transmite mesajul că suntem ipocriți sau chiar molâi, chiar dacă de fapt lucrurile nu stau așa.

În cele ce urmează, prezentăm câteva stiluri de strângere de mână, diferite de cele două exemple clasice din introducere, din care ne putem da seama de intențiile neverbalizate ale interlocutorului.

Oportunist: mâna întinsă pe jumătate

Brațul indoit într-un unghi optuz este un tip oportunist de strângere de

mână. Persoana respectivă așteaptă să afle mai multe ori să-și cunoască mai bine interlocutorul. Nu este prea accesibilă de felul ei, devenind astfel doar dacă reușiți să-i treziți interesul.

Spontan: mâna foarte întinsă

Brațul în extensie este semnului unei primiri amabile sau interesate. Așa va întâmpina un om care are nevoie de dumneavoastră sau care așteaptă ceva de la vizita respectivă. El devine astfel, în mod necesar, disponibil și spontan.

Disprețuitor: brațul lăsat în jos

Brațul plasat ca un tobogan sugerează o strângere de mână refractară.

Indisponibil: strângerea scurtă

Brațul în unghi drept, cotul lipit de corp: este brațul unei persoane meschine, care nu vă poate oferi nimic altceva decât, cel mult, o fărâșmă din timpul său. Îi sunteți dator, în caz că a acceptat să vă primească.

Dacă nu aveți o mare nevoie să-l convingeți ori să-l seduceți, scurtați-vă vizita, pentru că n-o să aveți niciun folos de pe urma ei. Individul este inaccesibil, indisponibil și are pornit pilotul automat.

Sursa: “Dicționar ilustrat al gesturilor” (2013)

Pagină realizată de Ioana Zaharia

Ultimele evenimente la care ducii de Sussex participă ca reprezentanți ai Casei Regale

Ducele și ducesa de Sussex, Harry și Meghan, se vor întoarce în Marea Britanie la sfârșitul lunii, pentru ultimele angajamente publice la care vor participa în calitate de membri ai Casei regale britanice, a anunțat un purtător de cuvânt al acestora, citat de Sky News.

Cuplul va lua parte la cel puțin șase evenimente, înainte de retragerea lor din Casa regală, programată pentru 31 martie.

Harry va participa la o sesiune de înregistrări cu vedeta rock Jon Bon Jovi și la Corul jocurilor Invictus, la sfârșitul acestei luni, în timp ce Meghan va participa la un eveniment legat de Ziua Femeii, în 8 martie.

De asemenea, cei doi vor participa la fondurile Endeavour Fund, la deschiderea evenimentului sportiv Silver-

stone Experience și la festivalul de muzică Mountbatten. Ultimul eveniment oficial va fi participarea, alături de întreaga familie regală, la slujba de la Westminster Abbey, în 9 martie.

Ducii de Sussex vor participa la Jocurile Invictus, o competiție sportivă fondată de prințul Harry pentru militarii răniți, în luna mai, dar nu în calitate de membru al Casei Regale.

Ducii de Sussex au decis, în luna ianuarie, să facă un pas înapoi de la îndatoririle lor față de familia regală britanică și au anunțat că vor să-și asigure independența financiară. Regina Elisabeta a II-a a ajuns la un acord cu nepotul său pentru a stabili care va fi noul său statut în cadrul Casei regale, acord care va intra în vigoare la 31 martie.

Lovitura supremă pentru ducii de Sussex

Lovitura supremă pentru Meghan a venit însă când Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii și oficiali regali au decis că ducii de Sussex nu mai pot folosi titlatura "Regal", după ce au decis să renunțe la rolurile lor în familia regală, precizează voxbiz.ro.

Astfel, Prințul Harry și Meghan Markle nu vor mai putea folosi brandul "Sussex Royal", pe care l-au creat înainte de a se retrage din familia regală.

Prințul Harry și Meghan Markle și-au înregistrat propria marcă, "Sussex Royal", pe care intenționau să o folosească pentru a promova evenimente și obiecte, inclusiv haine, cărți și materiale educative.

Așa cum susține The Guardian se estimează că valoarea mărcii „Sussex Royal” va ajunge la 400 de milioane de dolari.

Olivia de Havilland, singura legendă în viață a Hollywoodului

Premiată de două ori cu Oscar, în 1947 și în 1950, pentru rolurile principale din „To Each His Own” (1946) și „The Heiress” (1949), de Havilland s-a născut în Japonia, într-o familie britanică, pe 1 iulie 1916.

Din 1941, este cetățean a Statelor Unite ale Americii, iar din 1953 trăiește la Paris. Olivia de Havilland este cel mai longeviv star de la Hollywood. A lucrat cu producători celebri, precum David O. Selznick, cu regizori ca Michael Curtiz și Anatole Litvak și cu actori precum Errol Flynn și Mickey Rooney.

Cu un tată avocat, Walter de Havilland, descendent al unei familii britanice din Guernesey, și o mamă actriță de teatru, cu o scurtă carieră în cinema în anii 1940, Olivia de Havilland este verișoara lui Sir Geoffrey de Havilland, pionier al aviației.

În 1919, părinții ei s-au despărțit, iar mama a avut ideea de a se muta la Saratoga, aproape de San Francisco.

În 1934, Olivia de Havilland se pregătea să devină profesoară de limba engleză când a fost remarcată de regizorul

Max Reinhardt în „Visul unei nopți de vară”, după William Shakespeare, în care juca cu o trupă de amatori. Reinhardt a angajat-o pentru o adaptare filmată, semnând un contract pe cinci ani cu studiourile Warner Brothers. În anii următori, ea a apărut în „Căpitanul Blood/ Captain Blood” (1935), alături de atunci necunoscutul australian Errol Flynn. Devin cuplul cel mai cunoscut pe ecran.

Au urmat, alături de Errol Flynn, opt filme, între care „Atacul brigăzii ușoare/ The Charge of the Light Brigade” (1936) și „Aventurile lui Robin Hood/ The Adventures of Robin Hood” (1938).

În 1939, Olivia de Havilland a jucat în „Pe aripile vântului”, produs de influentul David O. Selznick. A interpretat rolul Melanie Hamilton, cea care devine soția lui Ashley Wilkes (interpretat de Leslie Howard), iubit de Scarlett O'Hara (Vivien Leigh).

Olivia de Havilland a declarat că a văzut „Pe aripile vântului” de câteva zeci de ori și „de fiecare dată, îmi aduce bucurie. Din fericire, nu mă face melancolică”, a spus ea despre colegii săi care nu mai trăiesc. „Când îi văd cum vibrează pe ecran, că am experimentat o astfel de reuniune cu ei, mă bucură”.

Regele Suediei retrage titlurile regale la cinci nepoți de-ai săi

Regele Suediei Carl Gustaf al XVI-lea a decis excluderea a cinci nepoți de-ai săi din Casa Regală suedeză, informează BBC. Decizia înseamnă, practic, retragerea titlurilor regale, chiar dacă respectivii nepoți vor rămâne membri ai familiei regale și își vor putea păstra titlurile de duci și, respectiv, ducese.

Excluderea din casa regală înseamnă că respectivii nepoți, cu vârste între 1 și 5 ani, nu vor beneficia de subvențiile bugetare acordate anual membrilor Casei Regale.

„În urmă cu câțiva ani, Parlamentul Suediei a anunțat că intenționează revizuirea unor principii legate de monarhie, una din problemele vizate fiind legată de mărimea familiei regale”, a

declarat Roger Lundgren, un expert în Casa Regală suedeză. Acesta a precizat că familia regală are, în prezent, cel mai mare număr de membri din ultima sută de ani. Acest lucru provoacă o amplă controversă, la nivel național, legată de fondurile alocate de guvern Casei Regale suedeze, în timp ce tot mai mulți cetățeni se întreabă asupra necesității întreținerii, din taxe și impozite, a unei familii atât de numeroase.

Decizia regelui Carl Gustaf nu afectează alți doi nepoți de-ai săi, care își păstrează titlurile regale și ordinea de succesiune la tron.

Suedia este una din cele șapte monarhii constituționale din Europa, alături de Marea Britanie, Norvegia, Danemarca, Spania, Olanda și Belgia.

Tradițiile și numărul membrilor caselor regale variază de la țară la țară.

Katherine Johnson, femeia care a ajutat NASA să organizeze prima sa misiune spațială, a murit la 101 ani

NASA, care a descris-o pe Katherine Johnson drept una dintre cele mai influente personalități din istoria organizației, a făcut anunțul pe Twitter.

„Astăzi sărbătorim cei 101 ani de viață și onorăm moștenirea ei, care a doborât barierele rasiale și sociale”, se arată în mesajul NASA.

Rolul lui Katherine Johnson la NASA a fost subliniat în filmul "Hidden Figures". Pelicula din 2016 spune povestea unor tinere de culoare ale căror cunoștințe de matematică au contribuit la realizarea primei misiuni americane în spațiu.

Katherine Johnson a verificat calculele efectuate de noile computere NASA, înainte de zborului pe care astronautul John Glenn l-a făcut în jurul Pământului, în 1962. Anterior, ea a calculat traiectoria zborului lui Alan Shepard, primul american în spațiu. Totodată, Johnson a avut un rol important în trimiterea oamenilor pe Lună.

Informația a fost confirmată de administratorul NASA

Johnson „a fost un erou american și moștenirea ei nu va fi uitată niciodată”, a spus Jim Bridenstine, administrator

NASA, într-un mesaj publicat pe Twitter.

Katherine Johnson a fost interpretată de Taraji P. Henson în filmul „Hidden Figures” (2016), nominalizat la Oscar, despre femeile de culoare a căror muncă la NASA a fost esențială în Cursa Spațială. În film au mai jucat Octavia Spencer, în rolul Dorothy Vaughan, și Janelle Monáe, în rolul inginerii Mary Jackson.

Johnson a început să lucreze la National Advisory Committee for Aeronautics în 1953, la un laborator din Virginia. Ea a făcut apoi analiza traiectoriei misiunii Freedom 7 a lui Alan Shepard din 1961, care a reprezentat primul zbor cu echipaj uman în spațiul americanilor. A făcut parte din Flight Research Division și a lucrat pentru modulul lunar al Apollo.